

MODA NA MAZOWSZE

JESIEŃ — 2022

MAZOWIECKA
REGIONALNA
ORGANIZACJA
TURYSTYCZNA

DAWNA PRAGA WARSZAWSKA
OCALONA W FILMACH

SEROCZYN JAKO SERBINÓW
I STAWY PEŁNE NENUFARÓW

CZERWIŃSK TŁEM DLA KRYMINAŁÓW
I STULECIA WINNYCH

MAZOWSZE
NA FILMOWO

SZANOWNI PAŃSTWO!

Różne zakątki świata mają swoje zimowe i letnie stolice. A Mazowsze jest dobre na każdą porę roku. To jedno z najważniejszych zdań, które mogliśmy usłyszeć na gali 15-lecia naszej działalności, które obchodziliśmy w październiku 2022. Mazowsze jest tak różnorodne i daje tak szeroki wachlarz możliwości spędzania wolnego czasu, że można tu ciekawie wypoczywać w dowolnie wybranym okresie.

Nasz region jest tak bogaty w przeróżne miejsca i krajobrazy, że może nawet udawać tereny niemazowieckie! Świetnie wiedzą o tym filmowcy, którzy odkryli tu plenery dla tysięcy filmów pełnometrażowych i seriali rozgrywających się w przeróżnych zakątkach Polski, Europy, a nawet świata. Z kolei wędrowanie śladami hitów kinowych i telewizyjnych to szalenie modny w ostatnich latach sposób uprawiania turystyki, który bardzo Państwu polecamy.

I tak Leoncin, położony w Puszczy Kampinoskiej, stał się Litwą w Wajdowskiej ekranizacji *Pana Tadeusza*, a pałac w Radziejowicach Soplicowem z przedwojennej superprodukcji o ostatnim zajeździe szlacheckim na Litwie. Pałac w Łącku przeniósł się na czas kręcenia jednego z odcinków *Stawki większej niż życie* do miejscowości Lisko-Zdrój, gdzie spędzał urlop kapitan Kloss. Seroczyn był przez wiele tygodni cudownym Serbinowem z *Nocy i dni*, a na stawie leżącym w nieodległym rezerwacie wciąż kwitną nenufary (niestety nie przez cały rok, bo od czerwca do października). Tylko na ekranie warszawska Praga może stać się na jakiś czas lewobrzeżną częścią stolicy (m.in. w filmach *Pianista* i *Korczak*), a rowerem można przejechać kilkaset kilometrów w kilka chwil (Glinianki na terenie Mazowieckiego Parku Krajobrazowego, gdzie znajduje się serialowy kościół *ojca Mateusza*, położone są kawał drogi od Sandomierza).

To wcale nie są najdziwniejsze geograficzne konotacje. Czy wiedzieli Państwo, że właśnie na Mazowszu występują piaszczyste wydmy, które mogą zagrać pustynię w Iraku? Grochalskie Piachy z Puszczy Kampinoskiej stały się tłem *Operacji Samum*. A zamek książąt mazowieckich w Czersku pomógł filmowcom przenieść się do świata fantasy w ekranizacji *Wiedźmina*!

To tylko garstka przykładów. Znacznie więcej, z lokacjami i opisami okolicznych atrakcji, znajdą Państwo w najnowszym numerze naszego magazynu. Zamieszczamy także informacje o trasach, bo Mazowsze to idealny teren do uprawiania aktywnego wypoczynku, a większość terenów, o których opowiadamy, przecinają szlaki do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i konnej. Zimą na wielu z tych tras rower i buty do wędrowania można zamienić na narty biegówki.

*Mazowsze poleca się Państwa ciekawości i podróżniczym tęsknotom!
Udanym wypraw i pięknych filmowych kadrów!*

Prezes Zarządu
Mazowieckiej Regionalnej Organizacji Turystycznej
Izabela Stelmańska

4 WIELKI TRZYNASTY
W RADZIEJOWICACH

6 FILMOWA WYCIECZKA
PO PUSZCZY

8 HELENA W KĄPIELI,
KLOSS NA URLOPIE

10 GÓRA KALWARIA:
PYRKOSZ, KONRAD
I SOPHIE MARCEAU

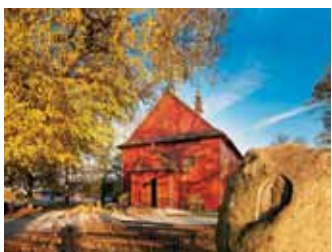
14 NOCE I DNI
W SEROCZYNIE

16 WAJDA NA PLANIE

18 BAREJA, WAJDA I POLAŃSKI,
CZYLI PRAGA NA FILMOWO

20 Z WIZYTĄ
U OJCA MATEUSZA

22 ŚLADAMI DEKALOGU
W WARSZAWIE

24 FILMOWCY LUBIĄ
CZERWIŃSK

MAZOWIECKA REGIONALNA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA
ul. Nowy Świat 27/2, 00-029 Warszawa / tel.: +48 22 877 20 10, biuro@mrot.pl
Współpraca: Redakcja Magazynu Świat, Podróże, Kultura,
promocja@magazynswiat.pl, Korekta: Ewa Kubaczyk

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Niezamówionych materiałów redakcja nie zwraca, a w razie opublikowania zastrzega sobie prawo do ich skracania. Magazyn MODA NA MAZOWSZE® nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam i ma prawo odmówić publikacji bez podania przyczyny. Wszystkie materiały są objęte prawem autorskim. Przedruk materiałów w jakiegokolwiek formie i w jakimkolwiek języku bez wcześniejszej pisemnej zgody Wydawcy jest zabroniony. Wydawca zabrania sprzedaży numerów bieżących i archiwalnych Magazynu MODA NA MAZOWSZE®. Działanie wbrew powyższemu zakazowi skutkuje odpowiedzialnością prawną. WARSZAWA 2022

WIELKI TRZYNASTY W RADZIEJOWICACH

JEST W FILMOWEJ ADAPTACJI *ZNACHORA* W REŻYSERII JERZEGO HOFFMANA PAMIĘTNA SCENA. HRABIA LESZEK CZYŃSKI, NA WIEŚĆ O TYM, ŻE JEGO UKOCHANA PRZEŻYŁA DRAMATYCZNY WYPADEK NA MOTOCYKLU, WSIADA DO POWOZU PEŁNEGO RÓŻ I PĘDZI DO MARYSI. MARYSIĘ WILCZUR ZAGRAŁA W SPOSÓB ZAPADAJĄCY W PAMIĘĆ ANNA DYMNA, MŁODEGO HRABIEGO TOMASZ STOCKINGER, A WSPOMNIANA SCENA – JAK I KILKA INNYCH – ROZGRYWAŁA SIĘ W PLENERACH XIX-WIECZNEGO PAŁACU W RADZIEJOWICACH.

● tekst: Marek Szymański

PAŁAC W RADZIEJOWICACH

Położone w południowo-zachodniej części województwa mazowieckiego Radziejowice przyciągają urokliwie położonym klasycystycznym pałacem, a także otaczającą miasteczko Puszcą Jaktorowską. Zespół pałacowy ma bogatą historię sięgającą XV wieku. Obecnie mieści się w nim Dom Pracy Twórczej, w którym tętni życie kulturalne. Pałac rozsławiły liczne produkcje filmowe. Jeszcze przed wojną nakręcono tutaj sceny do dramatu kostiumowego *Pan Tadeusz*. Film został zresztą okrzyknięty pierwszą polską superprodukcją. Kosztował pół miliona przedwojennych złotych, co było jak na owe czasy kwotą naprawdę ogromną.

NIKODEM DYZMA I OBRAZY CHEŁMOŃSKIEGO

W serialu *Kariera Nikodema Dyzmy* w pałacu spotykają się piękne arystokratki z tajemniczej loży, które urządzają tutaj orgię z udziałem Wielkiego Trzynastego, czyli Romana Wilhelmiego. Widzowie mogli podziwiać pałac w Radziejowicach także w filmie Jerzego Hoffmana *Znachor* (1981). Przez gminę przebiegają liczne trasy rowerowe.

Pałac i zabytkowy radziejowski park na pewno wart są odwiedzenia. Chociażby ze względu na galerię obrazów z 40 dziełami Józefa Chełmońskiego, wybitnego przedstawiciela polskiego realizmu. W klasycystycznych wnętrzach mieszczą się sale muzealne oraz wystawy czasowe. Warto także zajrzeć do stojącego obok neogotyckiego Zameczku, powstałego na miejscu dawnej wieży mieszkalnej z XV wieku oraz urokliwego modrzewiowego dworku, kiedyś siedziby administratora majątku. To tutaj m.in. powstawały zdjęcia do wspomnianej superprodukcji *Pan Tadeusz*. Warto także odwiedzić odrestaurowaną XIX-wieczną kuźnię, gdzie obecnie odbywają się warsztaty artystyczne, konferencje i bankiety.

SPACERY I ROWERY

Z pewnością znajdziemy także wytchnienie, wędrując po XIX-wiecznym parku w stylu angielskim. Jest gdzie spacerować, bo park ma powierzchnię 26 hektarów, a na jego terenie znajduje się wiele okazów starodrzewu oraz pomników przyrody. Dodatkową zachętą do spacerów

Premiera po latach

W plenerach radziejowskiego pałacu i parku powstało wiele scen do przedwojennej filmowej wersji *Pana Tadeusza*. Film miał swoją kinową premierę w 1928 roku, zbierał skrajne recenzje, a został zrealizowany przez ówczesnego wziętego reżysera Ryszarda Ordyńskiego. W czasie ostatniej wojny zaginęła większość kopii filmu i dopiero w 2006 roku udało się odnaleźć we Wrocławiu osiemnaście rolek taśmy, które pozwoliły zmontować ponownie całe filmowe dzieło. W 2013 roku w pałacowych wnętrzach (od lat Domu Pracy Twórczej) odbyła się repremiera filmu.

po parku jest także znajdująca się tam galeria rzeźby, gdzie można zobaczyć pomniki wybitnych Polaków, m.in. Chopina, Mickiewicza czy Reymonta, a także bardziej współczesnej postaci – muzykologa i krytyka muzycznego Jerzego Waldorffa. Ten ostatni regularnie tutaj wypoczywał, a w pałacu możemy nawet zwiedzić jego gabinet – stała wystawę pamiątek po tym niezwykłym człowieku. Do dziś w Radziejowicach odbywają się festiwale muzyczne jego imienia.

Wokół Radziejowic przebiegają atrakcyjne szlaki turystyczne, a nieopodal szlaku żółtego, w Kuklówce Zarzecznej, znajduje się drewniany dworek Józefa Chełmońskiego – twórcy słynnego obrazu *Bociany* oraz wielu innych (dla przypomnienia – jego dzieła można podziwiać w pałacu). Szczególnie atrakcyjne są w okolicach Radziejowic trasy rowerowe. Jedną z najciekawszych jest trasa, którą wytoczył bieg urokliwej rzeczki Pisi Gągoliny. Szlak rozpoczyna się przy basenach termalnych w Mszczonowie, biegnie przez Radziejowice i Żyrardów, aby ponownie wrócić do Mszczonowa. Spędzenie kilku godzin w tamtejszych termach to zresztą doskonała atrakcja dla całej rodziny.

Dom Pracy Twórczej w Radziejowicach

Pałac w Radziejowicach

ul. H. Sienkiewicza 4, 96-325 Radziejowice

+48 46 857 71 75

www.palacradziejowice.pl

FILMOWA WYCIECZKA PO PUSZCZY

DO PUSZCZY KAMPINOSKIEJ PRZYEJĘDŻA SIĘ PRZED E WSZYSTKIM PO WYPOCZYNEK. SĄ TUTAJ SZLAKI PIESZE, ROWEROWE I KONNE, A DŁUGOŚĆ SAMYCH TYLKO ZNAKOWANYCH TRAS WYNO SI AŻ 360 KILOMETRÓW. PRZYJEMNIE JEST TAKŻE PRZEJECHAĆ SIĘ KOLEJKĄ WĄSKOTOROWĄ DO STACJI WILCZE TUŁOWSKIE NA ZACHODNIM SKRAJU KAMPINOSKIEGO PARKU NARODOWEGO I STAMTĄD UDAĆ SIĘ NA WSPÓLNĄ RODZINNĄ WĘDRÓWKĘ. ALE MOŻNA TAKŻE ZAPLANOWAĆ NIETYPOWĄ WYCIECZKĘ SZLAKIEM KRĘCONYCH TUTAJ FILMÓW I SERIALI. W NIEZWYKŁYCH PUSZCZAŃSKICH KRAJOBRAZACH POWSTAWAŁY BOWIEM ZDJĘCIA DO TAKICH PRODUKCJI, JAK: *BRZEZINA*, *PAN TADEUSZ* CZY *CZAS HONORU*. I CIĄGLE POWSTAJĄ NASTĘPNE.

● tekst: Marek Szymański

KAMPINOSKI PARK NARODOWY

Zaśnieżone krajobrazy Puszczy Kampinoskiej oraz leśniczówkę w miejscowości Granica można zobaczyć w filmie Jerzego Skolimowskiego *Essential Killing*. Bezimienny bohater (Vincent Gallo) trafia do chałupy w lesie, gdzie opiekuje się nim głuchoniema Polka. W tej roli wystąpiła znana francuska aktorka Emmanuelle Seigner. Śladami polskiego reżysera poszli także twórcy polsko-izraelskiej produkcji *Igor i żurawie*. Film jest opowieścią o losach dorastającego chłopca, który wraz z mamą emigruje z Rosji do Izraela. Kilka scen powstało w tej samej leśniczówce w Granicy, w której kręcono *Essential Killing*.

ŚLADAMI WAJDY I PASIKOWSKIEGO

Krajobrazy Puszczy Kampinoskiej wielokrotnie wykorzystywali także twórcy serialu *Czas honoru*. W trzeciej serii rozgrywała się tutaj scena, w której sowiecki spadochroniarz zostaje zrzucony na teren okupowanej Polski. Na potrzeby serialu rozpalono nawet ogromne ognisko, jako punkt orientacyjny dla pilota. Na terenie puszczy oraz okolicznych zabudowań (m.in. leśniczówki Zamość oraz „Chaty po Biedercie”) nakręcono także sceny rozgrywane się po wejściu do Polski Armii Czerwonej.

Brzozowy las w okolicach Leoncina (otulina Kampinoskiego Parku Narodowego) wykorzystał także reżyser Andrzej Wajda. Najpierw podczas filmowania *Brzeziny*, a później *Pana Tadeusza*. Nakręcono tutaj scenę spotkania Telimemy i Tadeusza (Grażyna Szapołowska i Michał Żebrowski). Znajdujący się na terenie puszczy wydmy obszar zwany Grochalskie Piachy posłużył jako plener do sensacyjnego filmu Władysława Pasikowskiego *Operacja Samum*. Puszczańskie wydmy udawały w nim pustynię w Iraku. Na terenie gospodarstwa oraz zabudowań gajówki Rybitew ten sam reżyser nakręcił sekwencje do filmu *Pokłosie*.

...A TAKŻE ŚLADAMI HISTORII

Osadnictwo na terenie Puszczy Kampinoskiej w pradolinie Wisły rozpoczęło się dopiero w XVII wieku. W latach trzydziestych ubiegłego wieku utworzono tu pierwsze

Filmowe brzozy

W poszukiwaniu plenerów do swojego filmu *Brzezina* Andrzej Wajda trafił w 1969 roku do Leoncina, do młodego wtedy lasu brzozowego. Wybitny reżyser szukał efektownych „malarskich” scen i takie znalazł właśnie tutaj. Trzydzieści lat później przypominał sobie o tym niezwykłym miejscu w czasie kręcenia *Pana Tadeusza*. I tym sposobem urokliwy Leoncin na skraju Puszczy Kampinoskiej trafił na dobre do historii polskiego kina.

Okolica rzeczywiście jest przepiękna, bogata w lasy i unikalny w skali Europy kompleks wydm śródlądowych.

rezerwaty (Granica, Sieraków, Zamczysko). Sam Kampinoski Park Narodowy został założony na powierzchni 407 kilometrów kwadratowych w 1959 roku, kiedy ograniczono osadnictwo, a park stopniowo zalesiano. W 2000 roku Kampinoski Park Narodowy został wpisany na światową listę rezerwatów biosfery UNESCO. Jego symbolem jest łoś.

Historia Puszczy Kampinoskiej jest nierozdzielnie związana z walkami o niepodległość i obroną Polski w latach 1794, 1863, 1939 oraz 1944. Na terenie parku znajdują się mogiły powstańców z 1863 roku, cmentarz partyzantów oraz cmentarz Polaków rozstrzelanych przez Niemców w latach 1939–1944. Co ciekawe, Warszawa jest jedyną stolicą w Europie, która sąsiaduje z parkiem narodowym. Długość znakowanych szlaków turystycznych biegnących przez puszcę to około 360 kilometrów. Dzwolona jest tu turystyka piesza, rowerowa i konna.

Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny Kampinoskiego Parku Narodowego

Granica, 05-085 Kampinos

+48 22 725 01 23

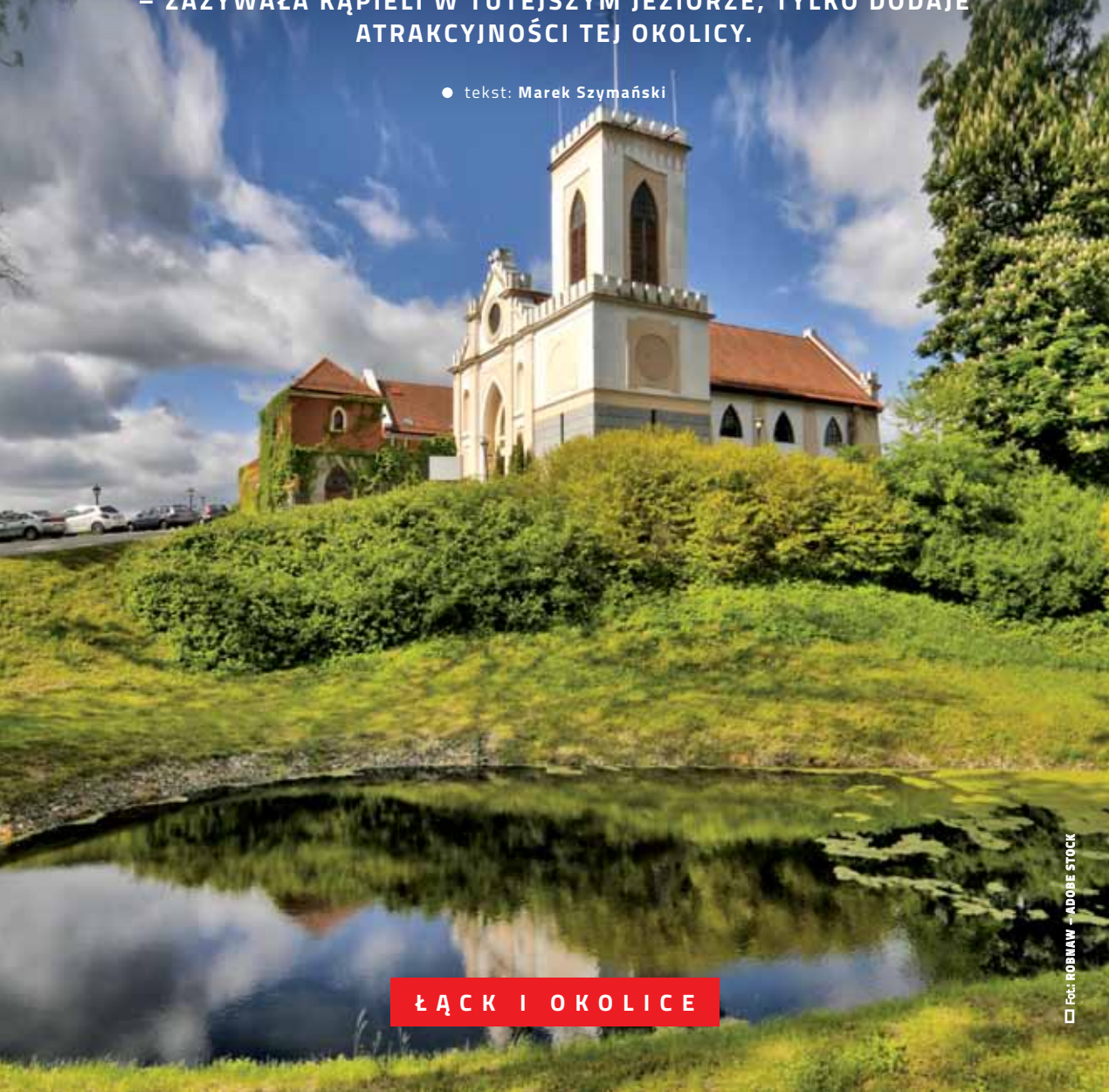
odm@kampinoski-pn.gov.pl

HELENA W KĄPIELI, KLOSS NA URŁOPIE

ATRAKCYJNE POŁOŻENIE ŁĄCKA I CAŁEJ GMINY
W GOSTYNIŃSKO-WŁOCŁAWSKIM PARKU KRAJOBRAZOWYM ZACHĘCA
DO WEEKENDOWYCH WYJAZDÓW W TĘ MALOWNICZĄ OKOLICĘ.
W OTOCZENIU LASÓW, WZNIESIEŃ I KRYSTALICZNIE CZYSTYCH JEZIOR
PRZEBIEGA MNÓSTWO SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH.

A ŚWIADOMOŚĆ, ŻE TO WŁAŚNIE TUTAJ POJEDYŃKOWALI
SIĘ MICHAŁ WOŁODYJOWSKI I BOHUN W SUPERPRODUKCJI
OGNIEM I MIECZEM, A PIĘKNA HELENA – IZABELLA SCORUPCO
– ZAŻYWAŁA KĄPIELI W TUTEJSZYM JEZIORZE, TYLKO DODAJE
ATRAKCYJNOŚCI TEJ OKOLICY.

● tekst: Marek Szymański

ŁĄCK I OKOLICE

Pojezierze Łąckie kusi naturalnym, nieskalanym przemysłowo środowiskiem: blisko połowa powierzchni gminy to obszary leśne. To wszystko sprawia, że do Łącka i okolic od dawna zaglądają ekipy filmowe. W słynnym Stadzie Ogierów – od którego zresztą przewodnicy radzą rozpocząć zwiedzanie miasteczka – Krzysztof Zanussi kręcił sceny do filmu *Cwał* z Mają Komorowską w roli głównej. Fabuła filmu nawiązuje do pasji Idalii – głównej bohaterki – do jazdy konnej. Idalia wszczepta dorastającemu Hubertowi nienawiść do bolszewizmu i miłość do koni. (W stadninie można zresztą do dzisiaj korzystać z usług instruktora jazdy konnej).

PORUCZNIK KLOSS NA URLOPIE

Ekipy filmowe przyciągał do Łącka także urokliwy neorenesansowy pałac z końca XIX wieku, zbudowany na zamówienie Mikołaja Fuhrmana. Można zobaczyć go w filmie przygodowym z 1960 roku *Szatan z siódmej klasy*, w którym debiutowała młodziutka Pola Raksa. Pałac wraz z otaczającym parkiem stanowi ważną część intrygującej fabuły związanej z okresem napoleońskim. Kilka lat później gościł w nim porucznik Kloss, czyli Stanisław Mikulski, przy okazji realizowania odcinków „Żelazny krzyż” i „Podwójny nelson” serialu *Stawka większa niż życie*. W tym drugim porucznik Kloss przyjeżdża na urlop do Liska-Zdroju, a tak naprawdę stara się chronić alianckiego szpiega.

Do dóbr dworskich należała także kaplica św. Huberta położona nad Jeziorem Łąckim Dużym, która była plenerem w filmie Jerzego Hoffmana *Ogniem i mieczem*. To właśnie

w jej najbliższym otoczeniu pojedynkowali się Michał Wołodyjowski i Bohun (Zbigniew Zamachowski i Aleksander Domogarow). Dziś ten filmowy wątek wykorzystują gospodarze zamku w pobliskim Gostyninie, organizując pokazowe pojedynki Bohuna z Wołodyjowskim. Uroki Jeziora Łąckiego Dużego – i nie tylko jego – podziwiać można także w scenie kąpeli pięknej Heleny Kurcewiczówny. Spacer nad brzegiem Jeziora Łąckiego przewodnicy polecają szczególnie zakochanym parom.

ŚLADAMI DALEKO OD SZOSY

Nad jeziorem i w jego najbliższej okolicy można także pojeździć rowerem. Stowarzyszenie Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego oznakowało aż 540 kilometrów tras rowerowych biegnących zarówno przez gminę, jak i całe pojezierze. Jeden z ciekawszych szlaków wiedzie z Matyldowa do Nowych Ciechomic. Ale jak wiedzieć! Szlak prowadzi pomiędzy malowniczo położonymi jeziorami Zdrowskim, Łąckim Dużym i Małym, Ciechomickim i Górskim. Godny polecenia jest również szlak rowerowy wokół jeziora Soczewka. To właśnie tutaj, nad brzegiem urokliwie położonego jeziora Leszek Górecki, główny bohater kultowego serialu *Daleko od szosy*, próbował zauroczyć studentkę Anię.

Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy

ul. Zamkowa 11, 87-820 Kowal

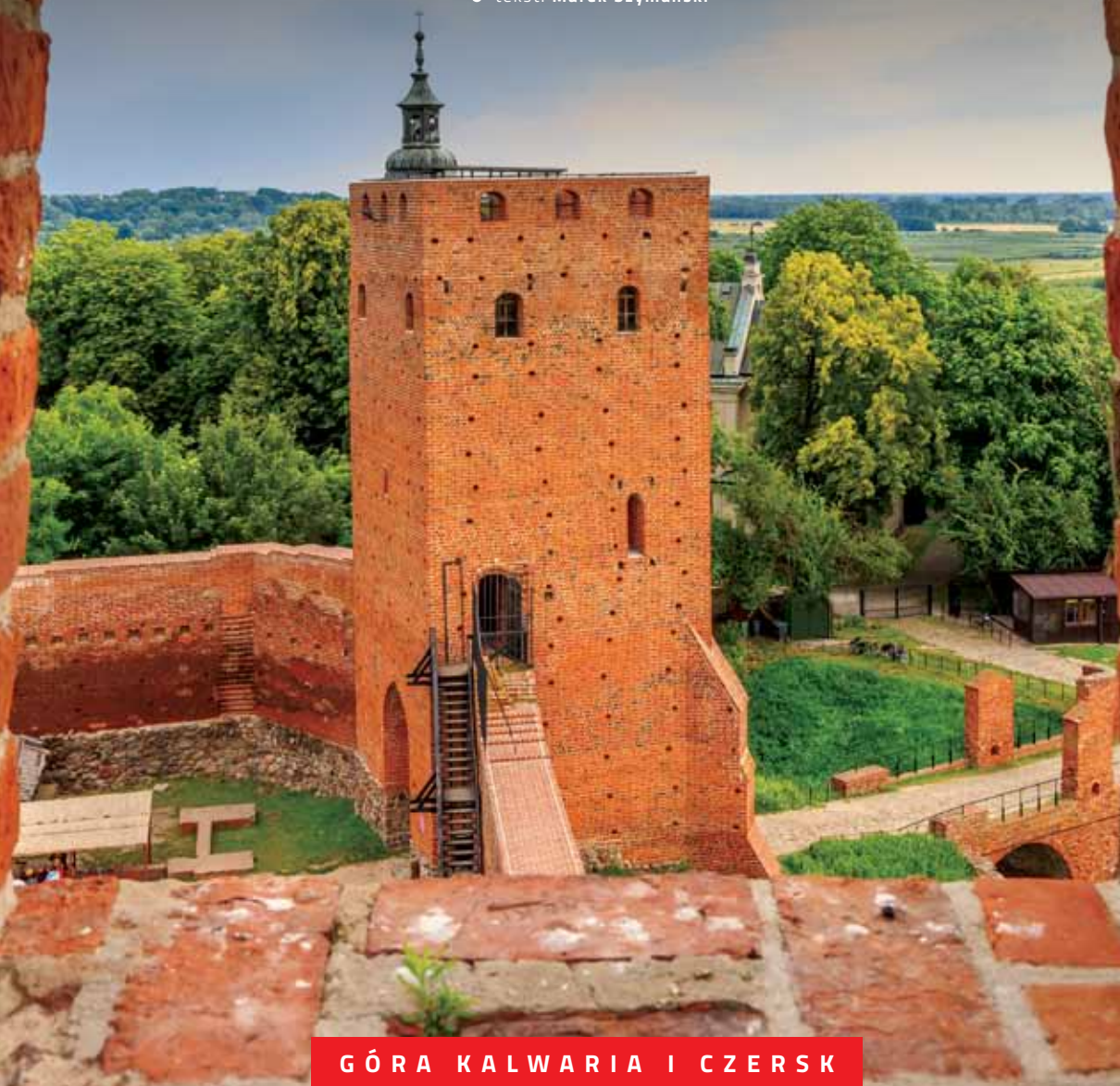
+48 54 284 22 26, 605 100 613

www.parki.kujawsko-pomorskie.pl/gwpgk

GÓRA KALWARIA: PYRKOSZ, KONRAD I SOPHIE MARCEAU

GÓRA KALWARIA TO NIE TYLKO ZNANE MIEJSCE PIELGRZYMKOWE O DŁUGIEJ TRADYCJI, ALE TAKŻE DOSKONAŁA LOKALIZACJA DO UPRAWIANIA AKTYWNEJ TURYSTYKI. I ROBIENIA FILMÓW. WOJCIECH SMARZOWSKI KRĘCIŁ TUTAJ SCENY DO SŁYNNIEJ *DROGÓWKI*, A W POŁOŻONYCH NIEOPODAL BRZEŚCACH MAREK KONDRAT WPROWADZAŁ MIEJSCOWYCH W KAPITALIZM W KOMEDII *PIENIĄDZE TO NIE WSZYSTKO*. PRZEZ WIELE LAT Z GMINĄ ZWIĄZANY BYŁ AKTOR WITOLD PYRKOSZ – PYZDRA Z SERIALU *JANOSIK*.

● tekst: Marek Szymański

GÓRA KALWARIA I CZERSK

Leżące w powiecie piaseczyńskim miasteczko przyciąga skupionymi wokół rynku zabytkowymi świątyniami, a także rozproszonymi po mieście śladami kultury żydowskiej: dawnymi synagogami czy tzw. jatkami miejskimi. W kościele Podwyższenia Krzyża Świętego warto zobaczyć jeden z najcenniejszych lokalnych zabytków – XVI-wieczną woskową Pietę oraz pochodzące z XVII wieku obrazy Federica Barocciego: *Przybicie do krzyża* oraz *Zdjęcie z krzyża*. W dawnych benedyktyńskich ogrodach klasztornych znajduje się z kolei kaplica św. Antoniego z Padwy ze słynną figurą świętego. Według tradycji figurka została przyniesiona przez Wisłę.

KAMERA NA BEKSIŃSKIEGO

Nie każdy wie, że Góra Kalwaria i jej najbliższa okolica to także miejsce powstawania znanych filmów i seriali. Interesujące krajobrazy i oryginalna miejska zabudowa przyciągają tutaj bowiem ekipy filmowe. Na cmentarzu w Górze Kalwarii kręcono np. ujęcia do słynnego filmu *Ostatnia rodzina* o dramatycznym losie słynnego malarza Zdzisława Beksińskiego. W nekropolii tej spoczywają zresztą wybitne postaci polskiej kinematografii, jak np. reżyser Andrzej Żuławski czy aktor Witold Pyrkosz (który przez dwadzieścia lat mieszkał nieopodal Góry Kalwarii). Na pogrzeb Żuławskiego przyjechała nawet z Paryża jego była żona, znana francuska aktorka Sophie Marceau.

W pobliskich Brześćcach reżyser Juliusz Machulski nakręcił wiele scen do komedii obyczajowej *Pieniądze to nie*

wszystko. Film w trafny sposób opowiada o mieszkańcach wsi po upadku miejscowego PGR-u. Zrezygnowanym ludziom pomaga rzutki przedsiębiorca z Warszawy (Marek Kondrat). W Brześćcach oraz na ulicach Góry Kalwarii reżyser Witold Adamek nakręcił sceny do komedii *Wtorek*. W filmie tym wystąpili m.in. Paweł Kukiz, Małgorzata Kożuchowska oraz Kinga Preis.

POŻAR W DROGÓWCE

Reżyser Wojciech Smarzowski nakręcił w Górze Kalwarii sceny do dramatu *Drogówka*. Film jest opowieścią o perypetiach siedmiu zaprzyjaźnionych ze sobą policjantów. W miasteczku powstały sceny pożaru i konduktu pogrzebowego, które filmowcy nakręcili przed dawnym budynkiem Archiwum Państwowego (Pałac Biskupi) oraz na dziedzińcu kościoła parafialnego. Nie trzeba chyba przy-

Mostowiak mieszkał pod Górą Kalwarią

Na cmentarzu parafialnym w Górze Kalwarii pochowany jest Witold Pyrkosz, zapamiętany przez widzów m.in. jako serialowy Lucjan Mostowiak w *M jak Miłość* oraz Pyzdra w *Janosiku*. Aktor przeprowadził się do pobliskiej Wólki Dworskiej w 1989 roku i zaangażował nawet w prace lokalnego samorządu, bo w latach 1998–2006 był radnym powiatu piaseczyńskiego. W Górze Kalwarii spędził także kilka ostatnich miesięcy życia Adolf Dymśa (zmarły w 1975 roku), jeden z najbardziej znanych przedwojennych aktorów filmowych.

Fot.: ARTUR BOCIARSKI – ADOBE STOCK

pominać, że Smarzowski należy do najwybitniejszych polskich reżyserów. Jest twórcą m.in. wielokrotnie nagradzanego filmu *Róża*, o tragicznym losie Mazurów po ostatniej wojnie.

W pobliskim Czersku powstawały zdjęcia do komedii Kazimierza Kutza *Pułkownik Kwiatkowski*. W neobarokowym kościele pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego nakręcono scenę ślubu „pułkownika” Kwiatkowskiego z Krysią (Marek Kondrat i Renata Dancewicz). W stojącym nieopodal kościoła gotyckim Zamku Książąt Mazowieckich powstawały sceny do filmu i serialu fantasy *Wiedźmin*. Kręcono je na zamkowym dziedzińcu oraz w fosie. Na potrzeby produkcji filmowej u stóp zamku postawiono makietę karczmy.

Blizsze i dalsze okolice Góry Kalwarii sprzyjają aktywnej turystyce. Już położenie na wysokiej nadwiślańskiej skarpie dodaje temu miejscu sporo uroku. Przez miasteczko i najbliższą okolicę przechodzi atrakcyjna trasa spacerowa Skarpa, a amatorów turystyki rowerowej przyciąga Chojnowski Szlak Rowerowy przebiegający od warszawskich Kabat, poprzez Piaseczno, do Góry Kalwarii. Klimatyczna jest także trasa spacerowa przez teren zalewowy Bagno Całowanie, gdzie malowniczą okolicę można podziwiać z wieży widokowej.

Fot.: ARCHIWUM MROT

Góra Kalwaria, Dom Kultury

ul. 3 Maja 10, 05-530 Góra Kalwaria

+48 22 727 34 11-13

www.gorakalwaria.pl

Mazowsze jesień

—> ODPOCZNIJ **NA MAZOWSZU**

Mazowsze.
serce Polski

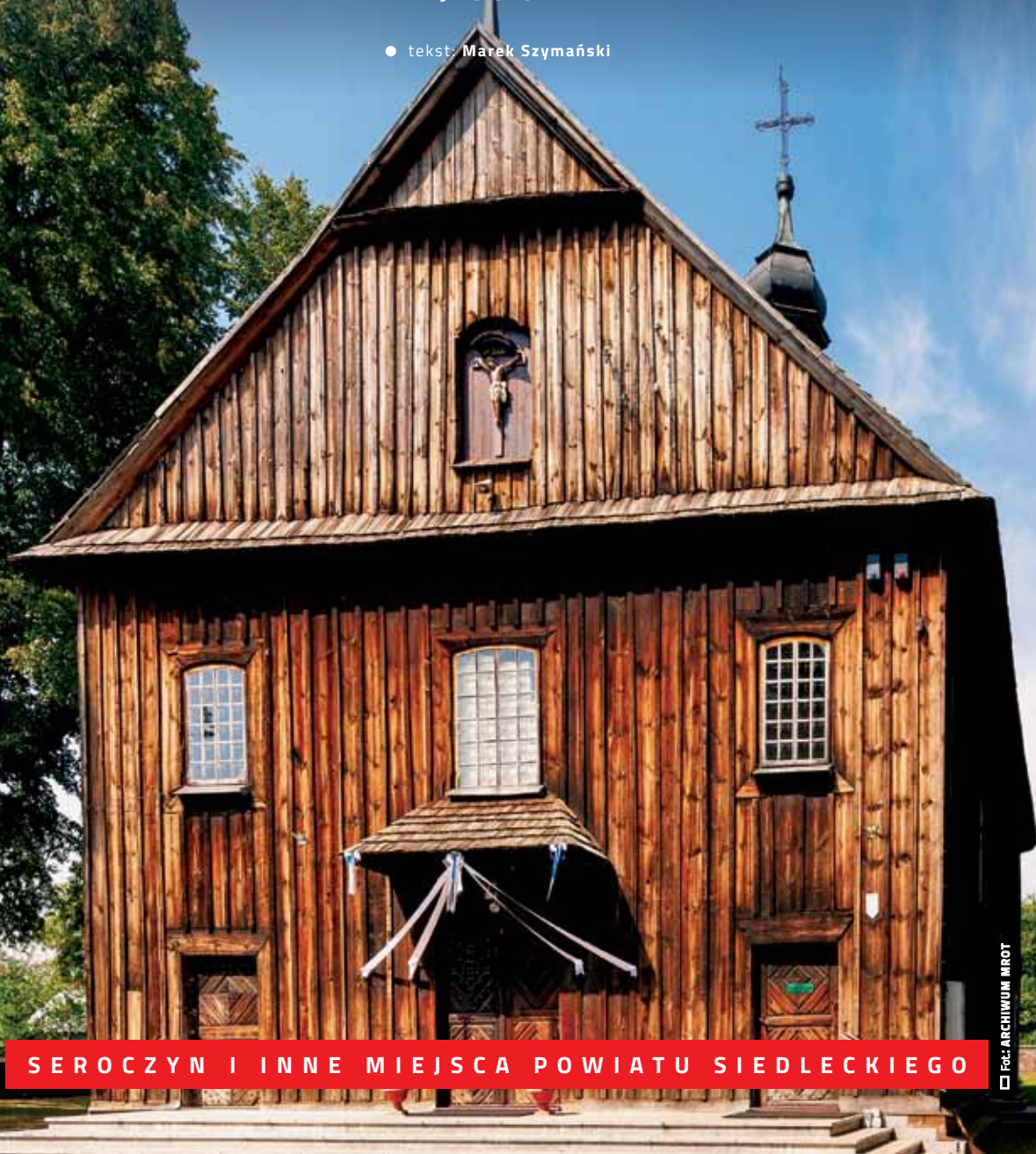
 @Mazowsze.serce.Polski

modanamazowsze.pl

NOCE I DNI W SEROCZYNIE

LEŻĄCY W POWIECIE SIEDLECKIM SEROCZYN I JEGO OKOLICE
TO MIEJSCE SPRZYJAJĄCE AKTYWNEJ TURYSTYCE, WYCIEZKOM PIESZYM,
ROWEROWYM I... FILMOWYM. KTÓŻ Z WIDZÓW NIE PAMIĘTA SŁYNNY SCENY
Z FILMOWEJ ADAPTACJI *NOCY I DNI*, KIEDY TO JÓZEF TOLIBOSKI
(W TEJ ROLI KAROL STRASBURGER) W BIAŁYM GARNITURZE WCHODZI
DO BŁOTNISTEGO STAWU, ZRYWA KWITNĄCE NENUFARY
I KŁADZIE JE U STÓP BARBARY.

● tekst: Marek Szymański

SEROCZYN I INNE MIEJSCA POWIATU SIEDLECKIEGO

Nieopodał rośnie prastary las, a rezerwat Dąbrowy Sero-
czyńskie i Kulak kuszą widokiem rozłożystych dębów i bu-
ków, tajemniczymi uroczyskami i stawami. Jeden z nich
(w rezerwacie Kulak) to ów słynny staw z serialu i filmu
w reżyserii Jerzego Antczaka. Filmowy staw niewiele się
zmienił od tamtego czasu, a co najważniejsze – ciągle
kwitną na nim nenufary.

SPACER PO FILMOWEJ OKOLICY

Naszą wyprawę możemy jednak rozpocząć od zabyt-
kowego parku z okazałymi jesionami, klonami i kasz-
tanowcami, położonego w południowej części Sero-
czyna, obok neorenesansowego pałacyku Edmunda
Wernera. W części wsi nazywanej „Adamiec” stanął
zaprojektowany przez scenografów dworek Niechci-
ców, przed nim wykopano staw, a nieopodał posadzo-
no 300 wierzb.

Seroczyn z powodzeniem udawał bowiem filmowy Ser-
binów. Dworek niestety nie przetrwał długo, bo po za-
kończeniu zdjęć dyrektor miejscowego PGR-u kazał go
rozebrać. Sceny z folwarku, sceny żniw, a także spaceru
Niechciców po majątku także kręcone były w Seroczynie.
Jednym słowem, można się poczuć jak w filmowym i li-
terackim Serbinowie. Tak zapewne czuli się reżyser Jerzy
Antczak i jego żona Jadwiga Barańska (filmowa Barbara
Niechcic), bo wielokrotnie po zakończeniu filmu wracali
tutaj, by spacerować po wiejskich alejkach.

ROWEREM DO SŁYNNEGO STAWU

Odwiedzając Seroczyn, warto skierować się także pod
Pomnik Ojczyzny przedstawiający sylwetkę orła stojące-
go na cokole. Na pomniku – odsłoniętym w 2013 roku –
umieszczono daty wydarzeń ważnych do Seroczyna, gmi-
ny Wodynie oraz całej Polski. Położenie pomnika nie jest
przypadkowe. Według tradycji znajdowała w tym miejscu
karczma, w której zatrzymał się Napoleon podczas wy-
prawy na Smoleńsk.

Jak reżyser znalazł Serbinów

„Wreszcie Jurek Maślowski dowiaduje się, że osiem-
dziesiąt kilometrów od Warszawy, blisko Stoczka Łu-
kowskiego, jest obiekt z pięknymi stawami i resztką
dworskich zabudowań. Miejscowość nazywa się Sero-
czyn. Znalezienie Serbinowa rozpoczęło najszczęśliw-
szy cykl mojego życia (...).”

Fragment książki Jerzego Antczaka
Noce i dni mojego życia

Na amatorów wycieczek rowerowych czeka Trasa Wo-
dyńska – przebiegająca m.in. przez Wodynie, Seroczyn
i Kołodziej szlak rowerowy, który łączy historyczne miej-
sca rozsiane w południowo-zachodniej części powiatu
siedleckiego. Po drodze, w rezerwacie Kulak w Kołodzie-
żu, możemy zrobić sobie krótką przerwę i zobaczyć wspo-
mniany staw z *Nocy i dni*.

W pobliskim Wodyniu, siedzibie gminy, warto zatrzy-
mać się przy zabytkowym drewnianym kościółku pod
wezwaniem świętych Piotra i Pawła. We wnętrzu przy-
ciągają uwagę boczne ołtarze barokowe z drugiej po-
łowy XVIII wieku, a także późnogotycki XVI-wieczny
krucyfiks.

A szukając wytchnienia po rowerowo-piesznych wraże-
niach, możemy odpocząć na malowniczej łące położonej
niemal w centrum Wodynia, w cieniu starych drzew. Po-
nadstuletnie jesiony i lipy rosną nieopodał rzeczki Wodyn-
ki i dają turystom upragniony cień.

Informacja Turystyczna w Siedlcach

ul. Pułaskiego 7, 08-110 Siedlce

+48 690 000 987

www.nlot.pl

WAJDA NA PLANIE

MIŃSK MAZOWIECKI SŁYNNYMI LUDŹMI KULTURY STOI. CO ŁĄCZY WYBITNEGO REŻYSERA ANDRZEJA WAJDĘ, SŁYNNEGO AKTORA NATURSZCZYKA JANA HIMILSBACHA I TWÓRCĘ LEGENDARNEJ „PIWNICY POD BARANAMI” PIOTRA SKRZYNECKIEGO? WSZYSCY ZWIĄZALI SVOJE LOSY Z MIŃSKIEM, A MIASTO DO DZISIAJ KULTYWUJE PAMIĘĆ O TYCH WYBITNYCH POSTACIACH. JAN HIMILSBACH DOCZekaŁ SIĘ NAWET WŁASNEGO, ORGANIZOWANEGO NAJCZĘŚCIEJ WE WRZEŚNIU FESTIWALU, A PIOTR SKRZYNECKI – ORYGINALNEGO POMNIKA STOJĄCEGO PRZED MIEJSKĄ SZKOŁĄ ARTYSTYCZNĄ.

● tekst: Marek Szymański

Ale najpierw warto zatrzymać się w Górach Łańcuchowych, paśmie malowniczych wydm porośniętych sosnami. Parkujemy samochód przy rezerwacie Bagno Pogorzel i dalej wędrujemy do Góry Skorinowej. Spacer po Mińsku najlepiej rozpocząć od malowniczego Parku Miejskiego im. Dernałowiczów. Urokowi tego miejsca dodaje barokowo-klasycystyczny pałac oraz rzeka Srebrna. Przed pałacem Arkadiusz Czerepach udzielał wywiadu telewizyjnego w serialu *Ranczo*.

EUROPA, EUROPA

Nieopodal – przy ulicy Kościelnej – stanął oryginalny przystanek autobusowy, który ma przypominać o kręconym tutaj dziele Andrzeja Wajdy *Brzezina*. Lokalizacja „filmowego” przystanku nie jest przypadkowa: w kamienicy przy ulicy Kościelnej 4 wybitny reżyser nakręcił sceny do *Pierścionka z orłem w koronie*, a na pobliskim Starym Rynku do wspomnianej *Brzeziny*. W filmowych kadrach tej ostatniej produkcji możemy zobaczyć drewnianą zabudowę rynku, a także fragment ulicy Nadrzecznej. W *Brzezynie* wzięli udział (w charakterze statystów) mieszkańcy Mińska, co wspomina się w mieście nad Srebrną do dzisiaj. Plenery ulicy Mireckiego wykorzystala z kolei Agnieszka Holland w filmie wojennym *Europa, Europa*.

Jeśli chcemy dzień zakończyć aktywnie, możemy skorzystać z miejskiego aquaparku z lodowiskiem. A miłośników kontaktu z przyrodą zaprasza Mazowieckie Sioło Julianówka, uroczne miejsce położone wśród łąk i lasów, z atrakcjami dla dzieci i dorosłych. Miasto i jego najbliższa okolica zachęcają także do pieszo-rowerowych wypraw. Ciekawy jest np. rowerowy szlak do rezerwatu Jedlina, który prowadzi przez pola, lasy i wsie na południowy wschód od Mińska. Po drodze możemy m.in. zobaczyć cmentarz wojenny z czasów powstania listopadowego 1830/1831.

Ławeczka Jana Himilbsbacha

Mińsk Mazowiecki ma swoją ścieżkę filmową. Stworzyli ją uczniowie miejscowego Zespołu Szkół Ekonomicznych. Ścieżka rozpoczyna się na skwerze przed Miejską Biblioteką Publiczną, gdzie stoi „ławeczka” urodzonego w mieście Jana Himilbsbacha. To właściwie nie ławeczka, ale instalacja z oksydowanych prętów, przedstawiająca siedzącego przy stoliku aktora natury szczyka. Drugie krzesło pozostaje puste. Twórca rzeźby, związany z miastem artysta Grzegorz Ojrzyński, chciał nawiązać w ten sposób do legendarnych spotkań Himilbsbacha i Zdzisława Maklakiewicza. Stolik, przy którym siedzi Himilbsbach, jest pozbawiony blatu; podobno dlatego, żeby miejscowi amatorzy mocniejszych trunków nie próbowali napić się z bohaterem instalacji.

TROCHĘ HISTORII

Mińsk Mazowiecki to ważne miejsce związane z przebiegiem Bitwy Warszawskiej. 7 sierpnia 1920 roku generał Józef Haller wstąpił do kościoła pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny i wraz ze swym sztabem uczestniczył w odprowadzanej właśnie mszy świętej. Po nabożeństwie modlił się o zwycięstwo oręża polskiego przed obrazem Matki Bożej Anielskiej umieszczonym w bocznej nawie. Dziesięć dni później generał ponownie klęczał przed świętym wizerunkiem, dziękując za zwycięstwo i prosząc o dalsze sukcesy wojska polskiego. Razem z nim modlili się nuncjusz apostolski Achille Ratti (późniejszy papież Pius XI) oraz Charles de Gaulle (późniejszy prezydent Francji).

Muzeum Ziemi Mińskiej

ul. Stefana Okrzei 16, 05-300 Mińsk Mazowiecki

+48 25 752 25 81

www.mzm-minsk maz.pl

BAREJA, WAJDA I POLAŃSKI, CZYLI PRAGA NA FILMOWO

CZY ULICA STALOWA NA WARSZAWSKIEJ PRADZE MOŻE UDAWAĆ LEŻĄCĄ PO DRUGIEJ STRONIE WISŁY MARSZAŁKOWSKĄ? JAK NAJBARDZIEJ. UDAŁO SIĘ TO REŻYSEROWI JANOWI KOMASIE, KTÓRY Z NIEWIELKĄ POMOCĄ EFEKTÓW KOMPUTEROWYCH ODTWORZYŁ GŁÓWNĄ ARTERIĘ STOLICY Z CZASÓW POWSTANIA WARSZAWSKIEGO. MOWA O SŁYNNYM DRAMACIE HISTORYCZNYM *MIASTO 44*, KTÓRY OPOWIADA O LOSACH MŁODYCH UCZESTNIKÓW POWSTANIA.

● tekst: Marek Szymański

WARSZAWSKA PRAGA

Warszawska Praga była wielokrotnie wykorzystywana jako plener filmowy. Filmowcy trafiali tu w poszukiwaniu malowniczego tła i szczególnego klimatu. Film *Rezerwat* w reżyserii Łukasza Palkowskiego jest hołdem złożonym tej części miasta – opowiada o współczesnych losach jej mieszkańców. Statystami w filmie Palkowskiego byli autentyczni mieszkańcy Pragi Północ, w tym kamienicy przy ulicy Konopackiej 12. Budynek oraz podwórko tej kamienicy stanowiły jeden z głównych plenerów filmu. Część zdjęć powstała także na ulicy Stalowej.

PRAGA, KTÓREJ JUŻ NIE MA

Praga pojawia się także w filmach Stanisława Barei. W komedii *Miś* można zobaczyć ulicę Wileńską oraz skrzyżowanie ulic Targowej i Solidarności, przez które przejeżdżała węglarska fura z bohaterami filmu. W scenie tej wystąpili m.in. Marek Siudym oraz Stanisław Tym. W kadrach filmowych widać (obecnie zdemontowany) Pomnik Braterstwa Broni zwany popularnie Pomnikiem Czterech Śpiących oraz praską cerkiew pod wezwaniem świętej Marii Magdaleny.

Praga to także znane w całej Warszawie bazy. Dawny Bazar Różyckiego można zobaczyć w komedii *Kingsajz* w reżyserii Juliusza Machulskiego oraz w *Krzyku* Barbary Sass. W filmie *Kingsajz* Olo Jedlina (Jacek Chmielnik) przebrany za krasnoludka krąży pomiędzy kupującymi na bazarze, wykrzykując hasło „Szuflandia”. Słynny praski bazar występował także na kartach słynnych powieści, jak chociażby *Złego* Leopolda Tyrmanda czy *Dobrego* Waldemara Łysiaka. To tutaj także – w poszukiwaniu rzezimieszków i zabójców – zagląda porucznik Borewicz w serialu *07 zgłoś się*.

OSCAR DLA PRAGI

Praskie ulice sugestywnie udawały także warszawskie getto. Jedną z najczęściej filmowanych ulic Pragi jest ulica Mała, gdzie powstały sekwencje oscarowego *Pianisty*. Film w reżyserii Romana Polańskiego kręcony był także

Kiedyś kręcili, teraz mieszkają

Budynek przy ulicy Stefana Okrzei 12 był najczęściej wykorzystywanym obiektem filmowym w Warszawie. Filmowcy chętnie kręcili w zrujnowanym gmachu dawnej Fabryki Ślusarskiej Ogórkiewicza i Zagórnego. Tutaj powstawały serie *Pitbull* i *Sfora* oraz dramat historyczny *Róża* Wojciecha Smarzowskiego (sceny z pacyfikacji Mokotowa i Powstania Warszawskiego). Dziś nie zobaczymy już tamtego budynku. W 2019 roku stanął pod tym adresem nowoczesny, ośmiopiętrowy apartamentowiec. Pozostał jednak historyczny ślad: relikty fabryki architekci wkomponowali w fasadę budynku mieszkalno-usługowego Apartamenty Krowia 6.

w innych częściach dzielnicy: na ulicy Stalowej, Żąbkowskiej i Konopackiej. Odrapane praskie kamienice, udające w *Pianiście* zabudowania getta, miały nowe okna z białymi ramami. Ekipa scenograficzna musiała je zatem postawić, aby z daleka wyglądały autentycznie. Reszty dopełniła cyfrowa postprodukcja.

Unikalną architekturę ulicy Małej wykorzystał również reżyser Andrzej Wajda, kręcąc tutaj sceny do dramatu *Korczak*. Mostkiem łączącym dwie części getta warszawskiego przechodził w tym miejscu główny bohater. Tytułową rolę zagrał w filmie Wojciech Pszoniak. W serialu *Dom* w reżyserii Jana Łomnickiego filmowcy wykorzystali zabudowę ulicy Kowelskiej, a w szczególności kamienicę przy ulicy Kowelskiej 6. W trzeciej i czwartej części słynnego serialu to ten budynek zagrał filmową kamienicę przy ulicy Żłotej 25 w Warszawie.

Warszawskie Centrum Informacji Turystycznej

Plac Zamkowy 1/13, 00-267 Warszawa

+48 22 635 18 81

www.wcit.waw.pl

Z WIZYTĄ U OJCA MATEUSZA

JAK WIEDZĄ WSZYSCY WIDZOWIE KULTOWEGO SERIALU *OJCIEC MATEUSZ*, TYTUŁOWY BOHATER JEST PROBOSZCZEM W SANDOMIERZU. ALE TO TYLKO SZTUKA FILMOWEJ ILUZJI. BO PRZEZ SANDOMIERSKI RYNEK NASZ BOHATER ZMIERZA PROSTO DO UROKLIWEGO DREWNIANEGO KOŚCIOŁKA W GLINIANCE NIEDALEKO OTWOCKA. BAGATELA, 250 KILOMETRÓW OD SANDOMIERZA. TO BOWIEM WŁAŚNIE TUTAJ POWSTAJE CZĘŚĆ ZDJEĆ DO SERIALU.

● tekst: Marek Szymański

MAZOWIECKI PARK KRAJOBRAZOWY

Przed emisją słynnego serialu XVIII-wieczną świątynię św. Wawrzyńca rzadko odwiedzali turyści. Oprócz parafian najczęściej zaglądali tutaj pątnicy wędrujący do otoczonego kultem obrazu Matki Bożej Glinieckiej. Obecnie barokową świątynię z Glinianki zna cała Polska. Wiadomo – tutaj mieści się parafia ojca Mateusza.

GLINIANKA JAKO STARA WIOSNA

Atrakcyjności tej okolicy dodaje także Mazowiecki Park Krajobrazowy oraz płynąca przez wieś rzeka Świder, tworząca nieopodal malownicze przełomy. Można z uśmiechem stwierdzić, że producenci serialu przenieśli Sandomierz do Glinianki. To właśnie tutaj Artur Żmijewski, czyli tytułowy bohater, wygłasza płomienne kazania, spowiada skruszonych parafian i rozwiązuje kryminalne zagadki. Ale na *Ojcu Mateuszu* nie kończy się filmowa historia tych okolic. W tym samym kościele kręcono także sekwencje do innego popularnego serialu – *Plebania*, a Glinianka została serialową parafią o nazwie Stara Wiosna. Kierował nią ksiądz

Antoni Wójtowicz – proboszcz fikcyjnej parafii w Tulczynie, w którego wcielił się tak doskonale Włodzimierz Matuszak. Po obejrzeniu zabytkowej świątyni możemy zostawić samochód na pobliskim rynečku i zrobić sobie krótką wycieczkę wzdłuż biegu Świdra. Szlak rozpoczyna się przy kościele, prowadzi przez Wolę Karczewską i dalej do najpiękniejszej części doliny Świdra, który tworzy tu malowniczy przełom. Przechodzimy przez wąski, urokliwy jar zwany Złotym Kanionem, a wyprawę kończymy w miejscowości Rudki.

FILMOWE OKOLICE

Glinianka położona jest w powiecie otwockim, w którym nie brakuje licznych atrakcji turystycznych. Po obejrzeniu serialowego kościoła warto zajrzeć np. do położonego nieopodal Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim, które mieści się w pięknym pałacu Bielińskich. Pałac ma długą tradycję, bo powstał jeszcze pod koniec XVII wieku jako letnia rezydencja magnacka, ale ostateczny wygląd zyskał po remoncie rozpoczętym w 1827 roku. Bywała w tym miejscu cała arystokratyczna śmietanka przełomu XVII i XVIII stulecia. Lubił tutaj zajeżdżać Jan III Sobieski, ale także król August II Mocny, który wdał się w romans z córką Bielińskich Marianną. Historia tego płomiennego romansu zasługuje jednak na odrębną opowieść.

Do wizyty w tym miejscu zachęca nie tylko interesująca ekspozycja z XVIII-wiecznymi freskami, ale również samo położenie pałacu – w pięknym parku, otoczony wodami jeziora Rokola. Pałac Bielińskich ma także swoją filmową historię: latem 2000 roku trwały tutaj zdjęcia do filmu *Chopin. Pragnienie miłości* z Piotrem Adamczykiem w roli tytułowej. W pałacowych wnętrzach zaaranżowano trzy paryskie mieszkania Chopina.

Muzeum Wnętrz w Otwocku Wielkim

Zamkowa 49, 05-480 Otwock Wielki

+48 22 780 80 02

www.otwock.mnw.art.pl

ŚLADAMI DEKALOGU W WARSZAWIE

NIE MA CHYBA INNEGO SERIALU, KTÓRY TAK MOCNO WRYŁBY SIĘ W POWSZECHNĄ ŚWIADOMOŚĆ, JAK *DEKALOG* W REŻYSERII KRZYSZTOFA KIEŚŁOWSKIEGO.

UJĄŁ ON W DZIESIĘCIU ODCINKACH – KAŻDY NAWIĄZUJĄCY DO INNEGO BIBLIJNEGO PRZYKAZANIA – NIEJEDNOZNACZNE SYTUACJE MORALNE, W KTÓRYCH ZNALEŻLI SIĘ BOHATEROWIE. OBSYPANY NAGRODAMI SERIAL (I DWA OPARTE NA NIM FILMY FABULARNE) ZACHĘCA TAKŻE DO SPACERU PO WARSZAWIE ŚLADAMI SŁYNNIEJ PRODUKCJI.

● tekst: Marek Szymański

WARSZAWA ZNANA I NIEZNANA

W filmowych kadrach przewijają się stołeczne blokowiska, ale najczęściej widać osiedle Inflancka, nowoczesne jak na owe czasy osiedle mieszkaniowe, które powstało w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku w technologii tzw. ramy H, czyli konstrukcji żelbetonowych stawianych piętro za piętro.

DRAMAT NAD JEZIOREM

Osiedle Inflancka położone jest między ulicami Inflancką i Dziką, a widzowie mogli je najlepiej zapamiętać z *Dekalogu VI* oraz jego filmowej wersji, czyli *Krótkiego filmu o miłości*. Przez okno swojego mieszkania młody chłopak (Olaf Lubaszenko) podgląda przez lunetę piękną sąsiadkę (w tej roli Grażyna Szapołowska). Jak pamiętają widzowie, historia kończy się dramatycznie dla zakochanego Tomka, a w finałowej scenie to piękna plastyczka zagląda przez lunetę do wnętrza swojego mieszkania, jakby przyglądała się swojemu życiu.

Nie mniej dramatyczny przebieg miała fabuła *Dekalogu I*, którego najważniejszym miejscem było Jezioro Gocławskie. To w nim toną dwaj nastolatki, w tym Paweł, syn głównego bohatera. Dramat Krzysztofa ma swój ciąg dalszy, bo rozbity tragicznym wypadkiem syna ma pretensje do Boga. Zdesperowany przewraca prowizoryczny ołtarz w nowym kościele. Ta scena powstała w autentycznej świątyni, wykańczanym jeszcze w czasie realizacji zdjęć kościele pod wezwaniem Wniebowstąpienia Pańskiego, jednym z symboli dzielnicy Ursynów.

OLBRYCHSKI NOCĄ

Najbardziej chyba znana część *Dekalogu* (ta odnosząca się do przykazania „Nie zabijaj”) rozgrywa się kilka kilo-

metrów od tego miejsca, na Trakcie Królewskim. Główny bohater, Jacek Łazarz, włóczy się bez celu po Starym Mieście, a na Placu Zamkowym przygląda się pracy ulicznego artysty malarza. Za chwilę wsiądzie do stojącej nieopodal taksówki, aby na peryferiach miasta okrutnie zamordować kierowcę. *Dekalog V* doczekał się także filmowej wersji w postaci *Krótkiego filmu o zabijaniu*, który był szeroko komentowany na świecie, zdobył także w 1988 roku Europejską Nagrodę Filmową.

Wróćmy jeszcze na Trakt Królewski, a konkretnie na oddalony o dwa kilometry plac Trzech Krzyży, który można zobaczyć w *Dekalogu III*. To piękne miejsce w śródmieściu Warszawy poznajemy nocą, gdy uciekająca przed samotnością Ewa (Maria Pakulnis) podstępem ściąga w to miejsce swojego dawnego kochanka Janusza (Daniel Olbrychski). W tym miejscu, już o świcie, kończy się także filmowa opowieść. Przez kolumnadę kościoła świętego Aleksandra spoglądamy na bohaterów tej dramatycznej historii.

Plac Trzech Krzyży zyskał ostateczny kształt architektoniczny w XVIII wieku, a w 1965 roku jego założenie urbanistyczne zostało wpisane do rejestru zabytków. Oprócz *Dekalogu III* plac można zobaczyć w wielu innych produkcjach, np. w dramacie obyczajowym *Warszawa z Agnieszką Grochowską*.

Centrum Warszawskiej Informacji Turystycznej Stołeczne Biuro Turystyki

Pałac Kultury i Nauki (wejście od Emilii Plater)
Plac Defilad 1, 00-910 Warszawa

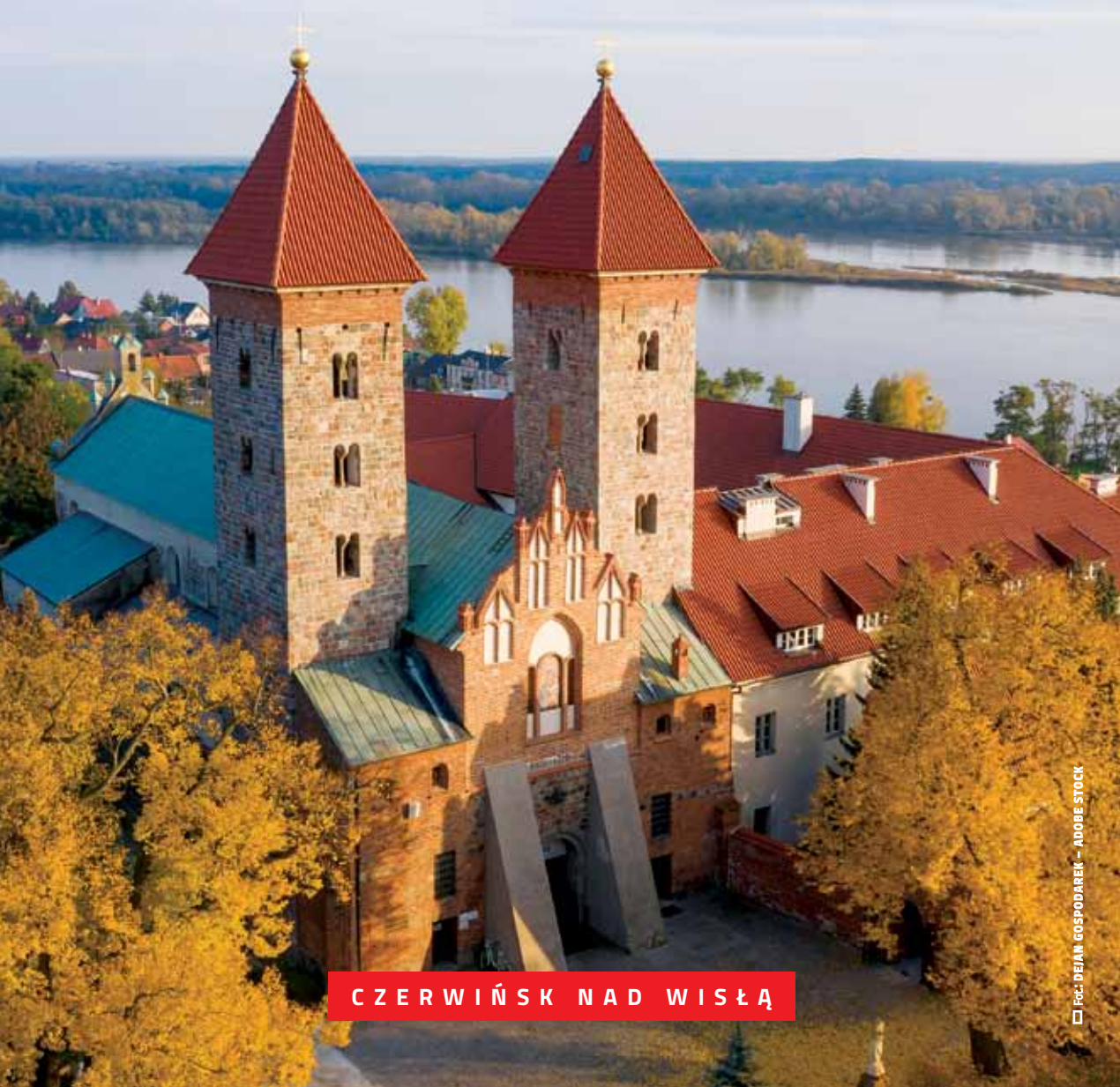
+48 503 033 720

www.warsawtour.pl

FILMOWCY LUBIĄ CZERWIŃSK

POŁOŻONY NA NADWIŚLAŃSKIEJ SKARPIE CZERWIŃSK NAD WISŁĄ PRZYCIĄGA NIE TYLKO AMATORÓW PIĘKNYCH KRAJOBRAZÓW, ALE TAKŻE EKIPY FILMOWE. TO TUTAJ KRZYSZTOF ZANUSSI NAKRĘCIŁ SŁYNNY *CWAŁ* Z MAJĄ KOMOROWSKĄ, TU POWSTAŁA ZNANA KOMEDIA *BYĆ JAK KAZIMIERZ DEYNA*, A ŚREDNIOWIECZNE OPACTWO POSŁUŻYŁO JAKO PLENER DO SERIALU *STULECIE WINNYCH*.

● tekst: Marek Szymański

CZERWIŃSK NAD WISŁĄ

Jest zresztą wiele powodów, dla których warto odwiedzić to malownicze miasteczko. Mało jest bowiem miejsc na Mazowszu z tak zachowaną drewnianą zabudową, do tego z niezwykłą przeszłością. To w Czerwińsku przeprawił się w drodze na Grunwald król Władysław Jagiełło, to tutaj położono słynny most pontonowy, przez który przeprawiała się królewska armia. Niemym świadkiem tamtych wydarzeń było XII-wieczne romańskie opactwo – mimo licznych rekonstrukcji w czasach gotyku, renesansu i baroku – jeden z najważniejszych zabytków architektury romańskiej w Polsce. Ale – jak już wspomnieliśmy – urokliwie położony na wiślanej skarpie Czerwińsk pokochali również filmowcy.

KOMOROWSKA W BRYCZESACH

Miasteczko ze znanego filmu Krzysztofa Zanussiego *Cwał* to widoki z Czerwińska – czerwińskie ulice, przedwojenne domostwa, kościół i rynek, na którym odbywa się scena kupowania kłaczy przez ciotkę Idalię, graną przez Maję Komorowską. To do tej pory jeden z najwybitniejszych filmów, który powstał w plenerach zabytkowego miasteczka. Widok Mai Komorowskiej w bryczesach i na koniu zapamiętało wielu pasjonatów polskich filmów. Sceny z filmu znane są wielu Polakom – nawet tym, którzy nigdy nie obejrzeli go w całości. Ze względu na swoją historyczną tematykę – lata terroru stalinowskiego – film jest często wznawiany i dyskutowany. Na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni (1996) Maja Komorowska otrzymała nagrodę specjalną jury za główną rolę kobiecą.

W filmie *Szamanka* główna bohaterka zwana „Włoszką”, którą gra Iwona Petry, przyjeżdża do małego miasteczka,

żeby odwiedzić rodziców – te sceny kręcono także w Czerwińsku. W miasteczku znajduje się niewielka przystań żeglugi śródlądowej na Wiśle. Również ona posłużyła jako plan filmowy takich produkcji, jak serial *Magiczne Drzewo* (w odcinku pt. „Bracia”) czy *Matura* w reżyserii Tadeusza Konwickiego.

W Czerwińsku nakręcono także wiele scen do znanej komedii *Być jak Kazimierz Deyna* z Przemysławem Bluszczem oraz Jerzym Trelą. Fabuła filmu rozgrywa się w niewielkim sennym miasteczku, w którym ojciec (Przemysław Bluszcz) postanawia zrobić z syna słynnego piłkarza. Film zebrał dobre recenzje za pieczołowite odtworzenie klimatu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, do czego przyczyniła się oryginalna architektura miasta.

Tajemnica templariuszy

Na rozwiązanie czeka wciąż związana z Czerwińskiem zagadka skarbu templariuszy. W księgach zakonnych opactwa odnotowano bowiem wizytę templariuszy, którzy hojnie zrewanżowali się za gościnę. Przybyli oni do Czerwińska własną, imponującą flotyllą łodzi. Wizyta miała miejsce już po kasacie zakonu i zgładzeniu jego wielkiego mistrza przez króla Francji Filipa Pięknego (1314). Król pożądał skarbu templariuszy, jednak nigdy go nie odnalazł. Może mury czerwińskiego opactwa kryją tajemnicę słynnego skarbu? Szukając w dawnym opactwie śladów po templariuszach, warto obejrzeć największy w Polsce zbiór romańskich fresków (trzeba ich szukać w kaplicy Ukrzyżowania). To także prawdziwy skarb!

Fot.: SIAWOMIR – ADOBE STOCK

BAZYLIKA W SERIALU

Ozdobą Czerwińska nad Wisłą jest także cenny kompleks sakralny – wznosi się tutaj średniowieczne opactwo (obecnie bazylika) z cudownym obrazem Matki Boskiej Czerwińskiej, będącym celem tłumnych pielgrzymek od czasu, kiedy Władysław IV w 1647 roku wybłagał u Matki

Bożej powrót do zdrowia po ciężkiej chorobie i w podzięce za spełnioną prośbę pozostawił wotum. Tutejszy klasztor powstał w XII wieku. Pierwszy dokument wspominający o Czerwińsku, pochodzący z 1155 roku, to bulla papieża Hadrian IV dotycząca właśnie klasztoru.

W budynku klasztornym w 1976 roku powstało Muzeum Misyjne i Parafialne salezjanów, w którym zgromadzono liczne pamiątki przywożone przez misjonarzy salezjańskich z całego świata. Latem 2019 roku zabudowania bazyliki posłużyły jako plan filmowy serialu *Stulecie Winnych*, w którym zagrali m.in. Kinga Preis, Jan Wieczorkowski i Katarzyna Kwiatkowska. Serial ukazywał losy kolejnych pokoleń zwyczajnej rodziny z podwarszawskiego Brwinowa.

Ale miało miasteczko i serialowe wątki kryminalne. Plener Czerwińska można np. rozpoznać w serialu *Kryminalni*: kręcono tutaj sceny do odcinków „Miasteczko” i „Świadek”. Wykorzystał je także reżyser Władysław Pasikowski przy kręceniu drugiego sezonu serialu *Głina* z Maciejem Stuhrem i Jerzym Radziwiłowiczem.

Fot.: DEJAN GOSPODAREK

Urząd Miasta i Gminy w Czerwińsku

Promocja Miasta i Gminy

+48 24 231 58 80

www.czerwinski.pl

Przewodnik do pobrania

MAZOWIECKA REGIONALNA
ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

przewodnik
turystyczny

**MAZOWSZE
NA FILMOWO**

Mazowsze.
serce Polski

LAUREACI KONKURSU FOTOGRAFICZNEGO **PODRÓŻE Z FLAGĄ MAZOWSZA**

ORGANIZATOR

MAZOWIECKA
REGIONALNA
ORGANIZACJA
TURYSTYCZNA

ARMSA
Agencja Rozwoju Mazowsza S.A.

Mazowsze.
serce Polski